

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

516. An, & qualiter Papa cum Clerico conjugato, aut bogamo dispensare possit, & soleat, prævenièdo factum matrimonii aut bigamiæ, ita ut is dein contrahens matrimonium aut bigamiam, inea existens ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

constituit, hodieum clericos conjugatos nequam capaces esse pensionum, tradunt Lott. l. 1. q. 36. nu. 18. (subdens quoque n. 19. quòd quòd ad hoc punctum de clericis conjugatis & bigamis per dictam constituit, non tam jus novum introductum, quàm jus antiquum declaratum) Ventrigl. loc. cit. n. 15. cum communi.

2. Respondeo ad secundum etiam negativè: Idem enim de bigamis (intellige, etiam actu constitutis extra matrimonium) disponitur in dicta constituit. quod de clericis actu conjugatis. Lott. Ventrigl. l. cit. Quin & fortius per bigamiam supervenientem clericus retrahitur in statum laicalem, in quo prius erat, distinctiùs sic sciencie concilio generali c. unic. de bigam. in 6. Lott. l. 1. q. 40. nu. 149. Unde clericus effectus bigamus reputatur omnino laicus, ut Rebuff. de pacif. possess. num. 323. Coraf. de benef. p. 3. c. 4. nu. 2. Garc. p. 7. c. 6. nu. 2. apud Lott. loc. cit. n. 15. ita ut, si in eum fieret translatio (multòque magis reservatio) pensionis, hæc sit omnino nulla, Lott. nu. 152. Neque enim sufficit, aliquem fuisse quandoque clericum cum clericatu exequibili, sed requiritur, ut talis sit tempore reservationis, vel etiam translationis pensionis. Lott. l. 1. q. 40. n. 147. Hiuc

3. Respondeo ad tertium: Neque etiam reservari posse pensionem in favorem clerici, habentis clericatum aliunde, quàm ex contracto matrimonio aut bigamia non exequibilem, puta ab initio; quia v. g. ordinatus est ab Episcopo non suo sine licentia proprii Episcopi, Lott. loc. cit. n. 21. Corrad. loc. cit. l. 1. c. 5. n. 215. Ventrigl. loc. cit. n. 17. citans Parif. l. 6. q. 4. n. 23. Nav. cons. 11. n. 5. de temp. ordin. & c. Atque reservatio tali facta nulla. Ventrigl. loc. cit. Barb. juris Eccles. l. 3. c. 11. n. 41. Quod tamen secus esse, si pensio data titulo merè temporali, ait Ventrigl. loc. cit. citans Squillan. de privileg. clericor. c. 5. nu. 12. Riccium collectan. p. 5. collectan. 1678. Notat circa hoc Corrad. loc. cit. nu. 216. consuevisse propterea Dataria Apostolicæ officiales in similibus pensionum reservationibus pro scholaris ad majorem cautelam addere in ipsa supplicatione: postquam clericali charactere ritè insignitus fuerit: non ut per hoc excludatur invalida characteris susceptio, sed intelligatur, characterem debere esse susceptum bene & secundum ritum. De cetero, dum accessit ratificatio Episcopi proprii, talis evadit habilis ad obtinendam pensionem. Necessè autem est, ratificationem hanc fieri, antequam clerico sic male promoti ad clericatum, reservetur pensio, alioquin ipsa reservatio erit adhuc nulla; neque enim illa ratificatio retrotrahitur in præjudicium tertii, nimirum titularis. Corrad. loc. cit. n. 218. & 219.

Questio 516. An, & qualiter Papa cum clerico conjugato aut bigamo dispensare possit & soleat, præveniendò factum matrimonii aut bigamia, ita ut is dein contrahens matrimonium aut bigamiam, in ea existens citra ullam aliam dispensationem obtinere possit constitutam sibi, aut in se translatam pensionem?

1. Respondeo primò: Tametsi Papa nullis adstrictus sit regulis, quòd minus cum clerico conjugato aut bigamo, etiam per hoc retrusis ad statum laicalem dispensare valeat, ut pensiones obtinere, & retinere in eo statu valeant: nihilominus pro sua modestia & prudentia nunquam solet super hoc dispensare cum tali clerico, præterquam

ex suppositione continuationis status Ecclesiasticitatis. Lott. l. 1. q. 40. n. 198. citans Sanch. de matrim. l. 7. d. 4. nu. 9. Gutt. qq. can. l. 2. c. 5. nu. 26. Nav. in man. c. 25. n. 119. prope finem, Pro quo ulterius declarando,

2. Respondeo secundò: cum bigamiz non sit annexa irregularitas jure naturæ, sed simplici jure positivo, ut D. Th. in 4. dist. 27. q. ult. de potestate Papæ dispensandi, in hoc dubitari nequit, non obstante textu c. non confidat. dist. 50. utpote loquente de Pontifice Papa inferiore, nempe de Episcopo, ut norant ibid. AA. & Majol. de irreg. l. 1. c. 33. n. 4. Lott. l. 1. q. 40. n. 154. & 155. Sed neque ad id opus est absoluta potestate seu plenitudine potestatis, sed faciet id Papa potestate ordinariâ, id est à lege sibi commissâ. Lott. loc. cit. n. 156. citans Nav. in man. c. 27. nu. 197. Covar. in clem. si furiosus. §. 2. à n. 2. de homicid. ac præcipuè Caccia-lup. de pens. q. 19. à n. 50.

3. Respondeo tertio: Factâ hac dispensatione, clericatus (qui aliàs cessante dispositione juris positivi compatitur, si etiam cum bigamia, ut Jo. And. in c. super eo. de bigam. n. 12. apud Lott. n. 155. etiam quoad exercitium ex permisso Canonum antiquorum. c. quicumque penitens. dist. 50. Lott. n. 158.) remaneret, quòd ad effectum dispensatum cum tota sua activitate. Lott. n. 160. Quare sicut clericus per tonsuram ab initio segregatus à laicis est clericus quòd ad omnia, ita, si dispensetur præventivè contra effectus juris resultantis à matrimonio vel bigamia, ad certum finem, v. g. ad obtinendâ vel retinendam pensionem, non dicatur dispensatus bigamus, nec tanquam bigamus censetur retrusus ad laicos; cum eo ipso, quòd Papa dispenset cum clerico, ut possit aliquid facere, per quod aliàs incurreret impedimentum seu irregularitatem, censetur ab eo actu removere penam. Lott. à nu. 161. ad nu. 164. Neque dum dispensatio versatur circa habilitandam personam, distinctio jam admittitur inter habilem naturaliter, seu de jure communi, & habilem ex dispensatione aliòve jure singulari; cum omnis habitus proveniat ab eodem fonte, nempe principe, qui potest lege suâ inducere habilitatem & inhabilitatem, sive condendo legem universalem, sive inducendo jus singulare. Lott. n. 167. Unde eam habens potestatem transferendi (idem est de constituendo) pensionem in clericum seu personam Ecclesiasticam, utique poterit eam constituere vel transferre in eum, qui talis est ex dispensatione, nempe in clericum jam conjugatum aut bigamum, operante id ipsum non simpliciter dispensatione, sed dispensatione præventivâ factâ nempe matrimonii aut bigamiz, & impedivâ omnium effectuum juris inde aliàs resultantium. Lott. n. 168. juncton. 170.

4. Respondeo quartò: Neque ex eo, quòd Papa hac ratione contra concilium generale hac dispensatione suâ præventivâ præservet & conservet talem, etiam post conjugium & bigamiam in statu ecclesiasticitatis, rectè præsumitur, quòd potius voluerit cum eo dispensare contra styllum Curia (est hoc minus sit; cum præciscendo à dicto stylo, laicus de jure communi capax sit pensionis) ut in statu laicalitatis, ad quem vi Canonum per conjugium detrusus est, percipere pensionem; cum dispensatio concessa ad unum finem non sit producenda ad alium, neque ad consequentiam, etiam ex majoritate rationis, præcipuè ubi consequentia non est omnino necessaria. Lott. à n. 171. ad 177.

5. Respon-

5. Respondeo quintò: Dum itaque Papa dirigit literas tali indultario tanquam clerico, jam hinc colligitur certa in eo scientia statùs illius personæ, contemplaturque jam factum matrimonii aut incursum bigamiæ tanquam aliquid contingens in persona clerici; neque tamen fingit aliquid super eo factò, sed realiter & cum effectu suspendit concilia generalia, totumque jus positivum, ne propter hujusmodi factum reddatur inhabilis ad capiendam aut retinendam pensionem; & sic dispensando non removet factum, sed juris effectum, à quo producitur defectus, qui solum obstat. *Lott. nu. 178. & 179.* Ac ita cessat quoque argumentatio, de qua paulò ante, quòd minus sit dispensare contra stylum Curie, quam contra Concilia generalia; cum enim clara est mens Papæ, cessant conjecturae. *Lott. n. 180.* Quamvis etiam verum non sit, quòd majus sit, hac ratione dispensare præventivè cum clerico bigamo, quam cum laico, ut is remanens in statu laicalitatis percipiat pensiones; licet enim hoc posterius possit Papa ex ampla sua potestate, habet tamen id perpetuam repugnantiam rationis perpenis à jure communi, qualis repugnantia perpetua non est in bigamia, eò quòd hæc ideo damnata per canones in clerico, quòd non possit esse viduitatis & continentie adhortator, qui conjugia ipse frequentavit, quæ ratio non concernit clericum tantum primæ tonsuræ, non progressum ad sacros ordines, ac propterea levissimum sit cum eo dispensare ad effectum obtinendi & retinendi pensiones. *Lott. n. 181.*

6. Respondeo denique, quamvis consueverit vel ex natura subjectæ materiæ hoc casu dispensatio concipi per hanc clausulam: *si contigerit &c.* hinc tamen non removetur vis hæc dispensationis præventivæ & præservativæ; nam ut gratia hæc dicatur pura & simplex, satis insinuat verbum *dispensamus*, quod est præsentis temporis; illa verò clausula: *si contigerit &c.* respicit casus futuros; atque ita semper dispensatio hæc prævenit factum, & in hac præventionem facti stat illa vis præservationis; & quamvis casus sint positi sub conditione, diesque incertus in executione adjectus reddat ipsam dispositionem conditionalem, tamen hoc minime verum sit, ubi conditio tunc inest, ut in hoc casu, in quo semper id supponitur ex natura subjectæ materiæ. *Lott. à n. 187. & 188.* quem vide hoc postremum pluribus declarantem.

Quæstio 517. An ergo etiam pensionis incapaces sint persona, carentes quidem caractere clericali, Ecclesiastica tamen, seu de foro Ecclesiastico, & Ecclesiasticâ immunitate gaudentes, quales sunt quidam regulares seu religioſi, & in specie Milites ordinis S. Ioannis Hierosolymitani?

Respondeo negativè: hi enim, saltem latè sumpto hoc vocabulo appellatione clericorum veniunt (dubitari siquidem nequit, religiosos tales & neo devotos in sortem domini electos esse, ut ait *Lott. l. 1. q. 36. n. 22.*) comparanturque clericis propriè talibus, specialiter etiam ad effectum obtinendi pensiones Ecclesiasticas. *Corrad. pr. benef. l. 1. c. 5. n. 22. & Lott. loc. cit. n. 26.* dicens sic resolutum pro Converso seu Donato religionis Hierosolymitana à Rota *decis. 392. p. 2. recent.* & fuscè hanc sententiam probari à Gamb. *de pot. leg. l. 6. d. n. 44.* Quamvis personæ tales regulares eò ipso ca-

P. Leuven, Fori Benef. Tom. 11.

paces non sint pensionum impositarum beneficiis secularibus. *Lott. loc. cit. num. 27.* de quo infra. sed neque dum istis Militibus reservatur pensio, requiritur mentio clericatus; nec in literis pensionis hujusmodi pro Milite Hierosolymitano Cancellariæ Apostolicæ Officiales curant de hac qualitate clericatus. Unde nec probandus clericatus per istiusmodi Militem, qui expeditis literis appellatus non est clericus, quamvis in supplicatione se clericum nominavit. *Corrad. loc. cit. n. 223.*

Quæstio 518. An igitur Novitius, qui non est clericus, capax sit pensionis?

Respondeo negativè. *Lott. l. 1. q. 40. à nu. 136.* sic resolutum dicens à Rota *in Terulens. pens. 13. Nov. 1596.* translationem pensionis factam in Novitium non clericum esse nullam, etiam si fuisset concessa facultas transferendi in personas Ecclesiasticas: quamvis enim Novitius gaudeat omnibus privilegiis professorum, & tanquam talis possit eligi & præsentari, id tamen intelligendum de pertinentibus ad religionem; secus verò de aliis aut secularibus aut indifferentibus, & propterea in eo cessante clericatu non potest dici persona Ecclesiastica; eò quòd sit quasi religiosus; cum Novitius respectu statùs personæ semper reputetur talis, qualis erat de tempore receptionis. *Lott. ibid. junctio uum. 137.*

Quæstio 519. An infans & puer sit capax obtinendi pensionem?

1. Respondeo primò: Infantem ex juris communis dispositione incapax esse pensionis. *Card. de Luc. de pens. d. 10. n. 5. Paris. l. 4. q. 9. n. 12.* sic tentum dicens à Rota *in Veneta pens.* Necesse tamen tunc esse in reservatione exprimere infantilem ætatem juxta quod resolutum à Rot. *in Catanensis pens. 4. Maii. 1583.* Idem tradit *Tond. qq. benef. p. 2. c. 1. §. 4. n. 3.* ubi: quòd licet infans sit incapax beneficii, non tamen est incapax pensionis; ideo provisio pensionis in favorem infantis sustinetur, quando Papæ fuit defectus infantilis ætatis expressus. Et illo casu non providetur illi de pensione tanquam clerico, sed tanquam laico, & apponitur in concessione illa clausula: *etsi nondum clericali caractere insignitus.*

2. Respondeo secundò: Infantem 7. annorum incapax esse pensionis, tenent *Less. l. 2. c. 34. nu. 203.* apud *Castrop. loc. paulo post citand.* (etsi is dicat, se credere sententiam oppositam mox subjungendam esse magis secundam mentem Trident.) *Gig. de pens. q. 13. n. 3.* *Zechus. de benef. & pens. c. 11. nu. 7.* *Riccus. in pr. fori Eccles. p. 4. decis. 186.* *Gratian. discip. for. to. 3. discip. 397. n. 17.* & plures alii citati à *Barb. juris Eccles. l. 3. c. 11. n. 42.* qui etiam ait, huic sententiæ favere stylum *Datarie*, prout sibi constitit. Ratio horum AA. est, quòd septennium requiratur, & sufficiat ad clericatum, qui est conditio necessariè requisita ad pensionem; quòdque, dum *Triden. sess. 23. c. 6.* disposuit, ut nullus ante 14. annum ætatis obtinere possit beneficium, nomen beneficii extendendum non sit in dicta dispositione, utpote juris communis, quo aliàs sufficiebat septennium ad beneficium, correctiva, ad pensionem. Quinimò tradit *Lott. l. 1. q. 40. n. 146.* nullam ætatem ad obtinendam pensionem Ecclesiasticam præcisè requirit, sed solum ad clericatum suscipiendum requiri septennium: unde si Papa dispenseret

Y

spenset